

Narzędzia finansowe profilaktyki

Krzysztof Ostaszewski
Instytut Psychiatrii i Neurologii w
Warszawie
Kraków, 7 kwietnia 2017

Jak oceniać skalę potrzeb finansowych profilaktyki szkolnej?

Na podstawie liczby potencjalnych odbiorców

- **Profilaktyka uniwersalna**
- ok. 5 mln dzieci i młodzieży w wieku szkolnym
- 13,5 tys. szkół podstawowych, ok. 6500 gimnazjów, ok. 6 tys. ponadgimnazjalnych
- **Profilaktyka w grupach ryzyka** (selektywna i wskazująca)
 - ok. 20-25% ogólnej populacji, czyli ok. 1 – 1,25 mln odbiorców
 - ok. 10 tys. uczniów realizujących obowiązek szkolny w MOW / MOS

Jakie nakłady na profilaktykę szkolną są potrzebne obecnie i w najbliższej przyszłości aby zapewnić jej skuteczność?

100 mln rocznie / ok. 40 tys. na szkołę

Programy profesjonalne

Szkolenie nauczycieli

Ocena potrzeb/ Ewaluacja

Zajęcia pozalekcyjne

Konsultacje ze specjalistą

Jakie nakłady na profilaktykę szkolną są potrzebne obecnie i w najbliższej przyszłości aby zapewnić jej skuteczność? Cd.

- **Szacunkowo ok. 100 mln rocznie,**
bez kosztów związanych z utrzymaniem rozwiązań systemowych działających na rzecz profilaktyki, czyli ośrodków MOW / MOS, poradni psychologiczno-pedagogicznych, świetlic dziennego pobytu i socjoterapeutycznych, zajęć wyrównawczych dla dzieci z deficytami poznawczymi, neuropsychologicznymi, itp.

Jakie cele i zadania profilaktyki szkolnej powinny być finansowane z jakich źródeł?

- Profilaktyka uzależnień chemicznych i behawioralnych (Gminne/ miejskie PRPAiN, NPZ)
- Profilaktyka zachowań antyspołecznych (przemocy, bulliyng'u, przestępczości) (MEN, MOW/ MOS)
- Profilaktyka problemów zdrowia psychicznego (MEN, NPZ)
- Profilaktyka niepowodzeń szkolnych (Szkoła, MEN)
- Pomoc psychologiczna w sytuacjach kryzysowych dla uczniów (Szkoła, MEN, PPP)
- Profilaktyka samobójstw i innych zachowań autodestrukcyjnych (MEN, NPZ)
- Profilaktyka wypadków (MEN, Policja)

Jakie powinny być mechanizmy ekonomiczne i prawne skutecznej dystrybucji środków na profilaktykę?

- Fundusz na programy/ działania rekomendowane
- 50% środków
- Konkursy lub organizowane przez JST/ akredytacje MEN
- Nowa podstawa prawna – Ustawa o Zdrowiu Publicznym, Rozporządzenie o NPZ na lata 2016-2020
- Fundusz na programy / działania innowacyjne / autorskie
- 50% środków
- Konkursy /granty organizowane przez JST
- Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie z 2003 roku

Jakie rozwiązania administracyjne i organizacyjne należy wprowadzić / sprecyzować / zmodyfikować w celu zapewnienia wzrostu skuteczności profilaktyki szkolnej?

- System lub systemy rekomendacji programów poparte aktami prawnymi (takimi jak rozporządzenie w sprawie NPZ na lata 2016-20)
- System akredytacji szkół do prowadzenia rekomendowanych działań profilaktycznych – dostęp do funduszy publicznych na profilaktykę
- System kształcenia szkolnych specjalistów ds. profilaktyki i certyfikowania tych specjalistów
- Zmiana statusu profilaktyki w szkole (odejście od outsourcingu / zakupu usług przez szkołę na rzecz prowadzenia długofalowych działań przez kadre pedagogiczną szkoły)

Jakie są przykłady dobrych praktyk w innych krajach w zakresie zarządzania i finansowania profilaktyki?

USA

- Regulacje prawne, które zobowiązują szkoły do korzystania ze skutecznych programów / działań profilaktycznych
- 1998 Safe and Drug-Free Schools (SDFS)
US Department of Education – schools should spend their SDFS funds on evidence-based programs or activities

Jakie są przykłady dobrych praktyk w innych krajach w zakresie zarządzania i finansowania profilaktyki?

USA

- Pomędzy 1999 a 2008 korzystanie w USA przez szkoły z programów evidence-based wzrosło z 34% do 47% (Ringwalt i wsp. 2011)
- Te wzrost świadczy o sukcesie działań podejmowanych przez władze federalne USA w celu zwiększenia udziału skutecznych programów profilaktycznych w praktyce szkolnej

Jakie są przykłady dobrych praktyk w innych krajach w zakresie zarządzania i finansowania profilaktyki?

Czechy

- Od 2005 roku wprowadziły system certyfikowania realizatorów szkolnej profilaktyki
- Realizatorzy muszą wykazać się odpowiednią wiedzą i umiejętnościami do prowadzenia działań profilaktycznych (spełniać założone standardy)
- Bez osób posiadających certyfikat jakości szkoły nie mogą ubiegać się o publiczne pieniądze na realizację działań profilaktycznych w szkole

Jakie są przykłady dobrych praktyk w innych krajach w zakresie zarządzania i finansowania profilaktyki? Cd.

Czechy

system certyfikowania realizatorów działań profilaktycznych mimo wielu trudności ma realny wpływ na podniesienie jakości działań realizowanych w czeskich szkołach (Miovsky, 2013)

Piśmiennictwo

- Miovsky M. (2013). An evidence-based approach in school prevention means an everyday fight: a case study of Czech Republic's experiences with national quality standards and a national certification system, *Adicciones*, 25(3), 203-207.
- Ringwalt, C., Vincus A., Hanley S., Ennett S., Bowling M., Haws S. (2011). The prevalence of evidence-based drug use prevention curricula in U.S. Middle Schools in 2008, *Prevention Science*, 12(1), 63-69.